

ZPRAVODAJ

DUBEN 2019

PRÁVA PACIENTŮ A JAK SE JICH DOMOCI

www.helpnet.cz

Práva pacientů a jak se jich domoci

Publikaci vydala symbolicky v Evropský den práv pacientů, který se slaví 18. dubna, nezisková organizace Průvodce pacienta, z.ú.

„Práva pacientů jsou výdobytkem posledních dvou desetiletí, a přesto domoci se jich vždy a všude není lehké. Tato brožurka by měla pomoci pacientům a jejich blízkým orientovat se v těchto právech a poskytnout návod, jak je naplňovat, případně s pomocí koho lze počítat,“ uvádí ředitelka Průvodce pacienta, z.ú., PhDr. Ivana Plechatá.

Publikace ve formátu A5 přehledně popisuje na 24 stranách, jaká všechna práva mají čeští pacienti, resp. všichni pojištěnci, jako například právo na informace o zdravotním stavu, dříve vyslovené přání, second opinion (právo na druhý názor jiného lékaře) a řadu dalších.

Ale také radí, jak postupovat při podání žádosti, stížnosti či žaloby, vysvětluje, jaké jsou bariéry v dostupnosti léčby a jak se domoci léčby běžně ze zdravotního pojištění nehrazené na tzv. paragraf 16 včetně aktuální metodiky Všeobecná zdravotní pojišťovny pro postup dle tohoto ustanovení.

Brožura rovněž vymezuje tenkou hranici mezi zákonnou normou a etikou ve zdravotnictví. Také doplňuje přehled organizací, na něž se mohou potřební obrátit s žádostí o pomoc, a odpovědi na často kladené dotazy.

„Ne všechny vztahy mezi pacientem a zdravotníkem mohou být upraveny zákony a také většina konfliktů, nedorozumění, napětí či stresu není způsobena porušováním zákonů nebo práv pacienta, ale neschopností vzájemně komunikovat, neschopností pochopit postavení a situaci toho druhého či jen nedostatkem slušného chování,“ upozorňuje PhDr. Plechatá.

Na publikaci se vedle PhDr. Ivany Plechaté autorsky podílely Mgr. Šárka Slavíková z neziskové organizace Amelie, z.s., a Ing. Marcela Alföldi Šperkerová ze společnosti Chytrý pacient s.r.o. Nádhernými ilustracemi brožuru ozdobila přední česká ilustrátorka Maria Makeeva.

Publikaci ve formátu PDF si můžete stáhnout zde: <http://www.helpnet.cz/sites/default/files/brozura-prava-pacientu.pdf>

UŽÍVÁNÍ PARKOVACÍCH PRŮKAZŮ

NRZP ČR

Užívání parkovacích průkazů pro osoby zdravotně postižené na vyhrazených parkovacích místech v rámci zpoplatněných parkovišť

1. § 67 zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích stanoví zvláštní podmínky pro osoby zdravotně postižené, které jsou držiteli parkovacích průkazů. Toto ustanovení stanoví pravidla pro užívání vyhrazených parkovacích míst. **Tento ani jiný zákon nestanoví právo neomezeného ani bezplatného parkování.** Omezit dobu stání může majitel pozemku, na kterém jsou vyhrazená místa zřízena. Stejně tak může tato místa zpoplatnit. Je-li majitelem pozemku obec, lze toto omezení vydat obecně závaznou vyhláškou obce. Je-li majitelem pozemku soukromý subjekt, může vydat vlastní pravidla pro parkování. Samotný § 67 zní takto:

§ 67

Speciální označení vozidel a osob

(1) *Parkovací průkaz označující vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou (dále jen „parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením“), označení vozidla řízeného osobou sluchově postiženou (dále jen „označení O 2“) nebo označení vozidla lékaře konajícího návštěvní službu stanovené prováděcím právním předpisem smějí užívat jen osoby, které toto označení obdrží od příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo od oprávněného orgánu v zahraničí.*

(2) *Parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením vydá příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností osobě, která je držitelem průkazu ZTP s výjimkou postižených úplnou nebo praktickou hluchotou nebo držitelem průkazu ZTP/P podle jiného právního předpisu²⁴.*

(3) *Označení O 2 vydá příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností držiteli řidičského oprávnění, který je držitelem průkazu ZTP z důvodu postižení úplnou nebo praktickou hluchotou.*

(4) **Vozidlo lze označit parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením pouze v případě, řídí-li vozidlo nebo je-li ve vozidle přepravována osoba, která je držitelem parkovacího průkazu pro osoby se zdravotním postižením podle odstavce 1. Přepravovaná osoba je povinna prokázat na výzvu policisty nebo strážníka obecní policie, že je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P podle jiného právního předpisu²⁴, který ji opravňuje k užívání vozidla označeného parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením.**

(5) *V jednotlivých případech a je-li to naléhavě nutné, nemusí po dobu nezbytně potřebnou řidiči motorového vozidla označeného parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením a lékaři konající návštěvní službu podle odstavce 1, dodržovat zákaz stání a zákaz stání vyplývající z dopravní značky „zákaz stání“; přitom nesmí být ohrožena bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích.*

(6) *V jednotlivých případech a je-li to naléhavě nutné, mohou vozidla označená parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením vjíždět i tam, kde je značka „Zákaz vjezdu“ omezena dodatkovými tabulkami „JEN ZÁSBOVÁNÍ“, „MIMO ZÁSBOVÁNÍ“, „JEN DOPRAVNÍ OBSLUHA“ a „MIMO DOPRAVNÍ OBSLUHU“.*

(7) **V jednotlivých případech a je-li to naléhavě nutné, mohou vozidla označená parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením vjíždět i do oblastí označené dopravní značkou „Pěší zóna“.**

(8) *Na vyhrazeném parkovišti pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením je vozidlům bez tohoto označení zakázáno zastavení a stání.*

(9) Silniční úřad může na základě žádosti osoby, které byl vydán parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením, vydat rozhodnutí o zřízení vyhrazeného parkoviště v místě bydliště podle jiného právního předpisu²⁵⁾. Silniční správní úřad vykonává podle jiného právního předpisu¹⁾ dohled nad řádným užíváním vyhrazeného parkoviště.

(10) Ke svému označení jako účastníci provozu na pozemních komunikacích užívají osoby nevidomé bílé hole a osoby hluchoslepé červenobílé hole.

(11) Prováděcí právní předpis stanoví druhy, vzory a provedení speciálních označení vozidel a osob.

1) Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

24) § 34 a násl. zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

25) § 25 zákona č. 13/1997 Sb., ve znění zákona č. 102/2000 Sb.

2. Situace u pěších zón je řešena v § 67 odst. 7, viz výše. **Vozidla držitelů parkovacích průkazů tam tedy mohou VJÍŽDĚT nikoliv však PARKOVAT!** Stejná situace je i u zákazových značek s dodatkem, uvedeným v § 67 odst. 6, viz výše. Sem mohou držitelé průkazů rovněž vjíždět, zastavit a vyložit. Nikoliv však déle parkovat.

3. Pokud jde o vyhrazená parkovací místa, je situace řešena v § 4, odst. 2 vyhlášky č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, ve spojení se zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), který stanoví, že na zřízeném, či zřizovaném parkovišti **musí být označena, ze zákona** vyhrazená parkovací místa pro držitele „Parkovacího průkazu“ (O7).

Minimální počet vyhrazených parkovacích míst, udává následující čísla:

2 až 20 stání	1 vyhrazené stání	21 až 40 stání	2 vyhrazená stání
41 až 60 stání	3 vyhrazená stání	61 až 80 stání	4 vyhrazená stání
81 až 100 stání	5 vyhrazených stání	101 až 150 stání	6 vyhrazených stání
151 až 200 stání	7 vyhrazených stání	201 až 300 stání	8 vyhrazených stání
301 až 400 stání	9 vyhrazených stání	401 až 500 stání	10 vyhrazených stání
501 a více stání	2 % vyhrazených stání.		

Pod tyto hranice nelze snížit počet vyhrazených parkovacích míst. Pokud zřizovatel parkoviště nedodrží uvedený počet vyhrazených parkovacích stání, porušuje tím zákonné normy.

4. V případě úhrady parkovného neexistuje žádný zákonný nárok, který by přikazoval poskytovat držitelům parkovacích průkazů slevu, nebo dokonce osvobození od parkovného. Parkovné a jeho výši si stanovuje sám vlastník parkoviště dle svého uvážení. Přikázat mu jakoukoliv slevu nelze. V případě, že je majitelem parkoviště, či provozovatelem samo město, by navíc takový zásah byl zásahem do výkonu samosprávy.

5. Vyhrazené parkování pro konkrétního držitele průkazu silniční úřad pouze **může** zřídit. Vše je zakotveno v § 67 odst. 9, viz výše. To znamená, že to není jeho povinností. Podmínky pro zřizování těchto míst si tedy stanoví tento úřad sám. Pokud je tedy ve městě např. obecně velmi málo parkovacích míst, takováto parkovací místa zřizovat nemusí.

Zpracovali:

JUDr. Zdeněk Žižka, JUDr. Jan Hutař, Mgr. Jitka Pelikánová, legislativní odbor NRZP ČR

STUDIUM OSOB S AUTISMEM

www.helpnet.cz

Studium osob s poruchou autistického spektra na vysokých školách
Informační materiál vznikl s cílem sjednotit a propagovat informace pro osoby s PAS, jejich rodinné příslušníky a odborníky, kteří se lidem s PAS věnují. Materiál vznikl ve spolupráci Asociace vysokoškolských poradců (AVŠP) a Asociace poskytovatelů služeb studentům se specifickými potřebami na vysokých školách (AP3SP),

http://www.helpnet.cz/sites/default/files/pas_na_vs.pdf

MPSV - NOVÝ WEBOVÝ PORTÁL

MPSV

MPSV připravuje nový webový portál.

Podání žádostí bude možné vyřídit z pohodlí domova

Ministerstvo práce a sociálních věcí chystá novou podobu webových stránek, která bude moderním řešením pro komunikaci resortu s veřejností. Cílem projektu Jednotné portálové řešení práce a sociálních věcí (JPŘ PSV) je sjednocení stávající platformy postupně pro všechny resortní instituce, jako je např. Česká správa sociálního zabezpečení nebo Úřad práce ČR. Největší výhodou pro uživatele stránek bude rychlé vyhledávání informací k řešení různých životních situací a nově také možnost elektronického podání žádostí. K oficiálnímu spuštění modernizovaného webového portálu dojde 28. června 2019.

„Sloučení resortních institucí pod jednu webovou platformu vnímám jako další krok k zefektivnění státní správy. Za vývojem moderních technologií si nemůžeme dovolit zaostávat. Kromě toho by v dnešní době mělo být už téměř automatické, že si lidé přes internet vyřídí všechno, co potřebují, místo toho, aby museli trávit hodiny na úřadech,“ okomentovala chystané změny Portálu ministryně Jana Maláčová (ČSSD).

Při budování nové struktury webových stránek byl brán ohled zejména na potřeby jejich koncového uživatele, tedy na klienta MPSV nebo Úřadu práce ČR (ÚP).

Po zavedení chystaných změn a následném spuštění portálu by tak nové webové prostředí mělo být pro klienta MPSV/ÚP místem, kde bez problémů a složitého vyhledávání najde rychle a jednoduše přesně to, co potřebuje k vyřešení aktuální životní situace (např. pomoc v případě ztráty zaměstnání, hmotné nouze, při

vyřizování různých dávek a příspěvků atd.). Vyhledávání bude pro uživatele stránek pohodlné a jednoduché nejen na počítači, ale také na tabletu nebo chytrém telefonu.

Další velkou výhodou nového Portálu bude možnost elektronického podání. Klient MPSV/ÚP s elektronickým občanským průkazem (OP vydaný po 1. 7. 2018, který obsahuje čip a jehož elektronická funkcionalita byla aktivována) tak bude moci přihlášením přes Národní identitní autoritu (eidentita.cz) řešit svoji konkrétní životní událost přímo z domova bez nutnosti navštívit pobočku Úřadu práce.

Samozřejmostí bude také pravidelné publikování aktuálních informací o otázkách sociální péče, oblastech sociální politiky a zaměstnanosti. Projekt je plně harmonizován se strategickými projekty na úrovni centrálního eGovernmentu a navazuje zejména na projekty Portál občana a Portál veřejné správy.

Po spuštění Portálu dne 28. června 2019 bude dostupný ještě po dobu jednoho měsíce také stávající web MPSV, aby byl přechod plynulý a uživatelé měli dostatek času se s jeho novou podobou seznámit.

APACHE MĚNÍ ŽIVOT

<https://apache-bike.cz/cs/apache-meni-zivot/o-projektu>

O PROJEKTU

Již pátá sezóna projektu Apache mění život je tu a společně s ní i nové příběhy, ve kterých chceme opět dokázat, že díky elektrokolu je možné změnit život k lepšímu. V předešlých ročnících jsme pomohli s novými začátky již celkem dvanácti účastníkům, kteří v životě neměli tolik štěstí a vzhledem ke zdravotním problémům, které je doprovázejí od narození nebo k nim přišli nešťastnou náhodou v průběhu života, nemohou trávit svůj volný čas tak, jak by si přáli.

Díky našemu projektu jsme všem těmto lidem umožnili žít život, v němž se necítí omezení vzdáleností a nemusí být zcela ani částečně odkázáni na své okolí. Elektrocola Apache se podělila s účastníky o energii začít znovu a pomohla jim směřovat jejich další kroky tím správným směrem. Tím to ale zdaleka nekončí, jelikož životní příběhy, kterým napsal Apache lepší konec, se staly inspirací pro desítky, možná stovky dalších lidí, kteří se musí každý den potýkat s podobnými problémy.

I vy se můžete stát součástí pátého ročníku projektu Apache mění život. Pokud si myslíte, že by vám mohlo elektrocolo pomoci při překonávání každodenních nesnází spojených s vašimi zdravotními problémy, nebojte se nás oslovit, seberte odvahu a poďte do toho s námi. Podmínkou účasti v projektu je sepsání krátkého motivačního dopisu, který nám do konce dubna zašlete na níže uvedenou adresu společně s vaším životním příběhem a fotografií, případně krátkým

videem. Pokud váš příběh naši porotu v čele s Heřmanem Volfem a Tomášem Hauptvogelem zaujme, zapůjčíme vám elektrokolo Apache na tři měsíce zcela zdarma a vy si budete moci na vlastní kůži vyzkoušet, jak velkým přínosem pro vás může být.

A to nejlepší jsme si pro vás nechali na konec. Pokud splníte všechny podmínky vyplývající z vaší účasti na tomto projektu, bude vám zapůjčené elektrokolo Apache po třech měsících slavnostně darováno. Za tu trochu úsilí to přece stojí, co myslíte?

<https://apache-bike.cz/cs/apache-meni-zivot/o-projektu>

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

Helpnet

Poruchy příjmu potravy jsou nejen o narušených emocích a pokřiveném obrazu vlastního těla

Porucha příjmu potravy, psychické onemocnění, do něhož zahrnujeme mentální anorexii, bulimii a záchvatovitě přejídání, jsou velmi zákeřné nemoci. Přístup k pacientům musí být individuální a komplexní s vědomím, že může jít o běh na dlouhou trať, který nemusí být vítězný. Porucha může udeřit v jakémkoliv věku u kohokoliv, ale zranitelnější jsou ženy (až 10x častěji než muži), mladí lidé okolo puberty, ale i perfekcionalističtí čtyřicátníci.

Příčiny vzniku některé z poruchy příjmu potravy (PPP) nejsou stále objasněné, ale naprostá většina teorií je založena na biopsychosociálním pojetí. Základem patologického chování mohou být problematické rané vztahy s nejbližšími osobami, především s matkou. V současnosti přibývají další moderní spouštěče: negativní inspirace sociálními sítěmi, identifikace s „dokonalým“ idolem a nepřiměřenými nároky na vlastní osobu.

Jasnými příznaky onemocnění je narušené vnímání vlastního těla. Nespokojenost, odmítání vlastního těla a zkreslený obraz proporcí nebo například neschopnost identifikovat vnitřní pocity jako je například hlad.

Hrozba psychická i somatická

Jisté je, že onemocnění může být dlouho skrývané, okolí a blízcí si dlouho nemusí všimnout nebezpečí, ale nemocní jsou ohroženi nejen psychicky, ale i somaticky. Až 5 % pacientů s anorexií na následky nemoci umírá, pacientkám hrozí kardiovaskulární selhání.

U obou typů onemocnění je výrazně častější nebezpečí sebevražedného chování. Léčba je obtížná a vyžaduje kombinaci lékařskou, psychologickou a sociální podporu okolí. Zásadní roli hraje rodina.

„Stále víc zařazujeme do léčby názory a postoje nejen samotných pacientů, ale i rodinných příslušníků. Diskuze s nimi a jejich psychoedukování o všech

aspektech nemoci pomáhá. Do této psychoedukace patří i nové poznatky z neurovědy, například o vzniku patologického jídelního chování. Blízcí mohou lépe pochopit, proč právě jejich dítě má problém s příjmem potravy,“ vysvětluje prof. MUDr. Hana Papežová, CSc., vedoucí lékařka Psychiatrické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy.

Nová témata nemoci = nové přístupy

V přístupu k léčbě některé z forem poruchy příjmu potravy je třeba individualizovat ověřené klinické postupy s cílem zkracovat léčbu u krátkodobých onemocnění. Nejčastěji používaná kognitivně-behaviorální terapie je KBT – T. Ta obsahuje 10 sezení, při nichž se terapeut snaží pojmenovat s pacientem jeho negativní vzorce uvažování a chování. Tím měnit a odbourávat jeho maladaptivní postoje a hledat společně řešení obtíží.

Časná intervence tak může být účinná a dostupná i pro další pacienty s krátkodobým průběhem onemocnění. Hledat alternativní postupy pro chronický průběh onemocnění, případně poruchu spojenou s dalšími onemocněními. Jejich výskyt v populaci narůstá. Objevují se nová společenská a zdravotní témata, například poruchy příjmu potravy a nespokojenost s vlastním tělem u transgender populace. Mění se i přístupy k léčbě.

Programy zaměřené na kognitivní funkce se zabývají dysfunkčními myšlenkami navozujícími úzkost a patologické jídelní chování (například když nebudu držet diety jako ostatní, budu tlustá a nikdo mě nebude mít rád).

Narůstají otázky rizikového vlivu sociálních sítí a možností, jak je využít v prevenci onemocnění mezi mladými lidmi. Diskutuje se i otázka vlivu rodiny, blízkých a přátel na motivaci pacienta k léčbě a jejich vlivu na průběh léčby a onemocnění.

Stále platí, že při dlouhodobé práci s pacienty je třeba využívat všech možností: především soustavných psychologických terapií a farmakoterapie. K seznámení s problematikou tohoto komplikovaného onemocnění lze využít dokument 9 pravd o poruchách příjmu potravy, který shrnuje odborné názory na onemocnění a uzdravení.

9 pravd o poruchách příjmu potravy

Mohou ulehčit vyhledání pomoci postiženým a rodinným příslušníkům. Patří k nim tyto skutečnosti:

1. Mnoho lidí s PPP může vypadat dobře i přes extrémně vážné onemocnění.
2. Rodiny za onemocnění nenesou vinu, mohou být nejlepším spojencem pacientek i zdravotníků.
3. Diagnóza PPP je zdravotní krizí, která poškozuje osobní i rodinné vztahy.
4. PPP nejsou výsledkem volby, ale představují vážnou, biologicky ovlivněnou nemoc.
5. PPP postihují v současnosti lidi všech věkových kategorií, etnicit, tělesných tvarů a váhy, sexuálních orientací a socioekonomických úrovní.
6. U PPP narůstá riziko sebevražd i zdravotních komplikací.

7. Geny a prostředí hrají důležité role v rozvoji PPP.
8. Geny samotné však neodhalí, kdo PPP onemocní.
9. Úplné uzdravení je možné. Proto jsou včasné rozpoznání a intervence velmi důležité. Čeští odborníci přidávají desátou pravdu. Nespokojenost s vlastním tělem souvisí často s nespokojeností se sebou, nízkým sebevědomím i porušeným vnímáním vlastního těla, prožívaným stresem a rizikem pro vznik PPP.

Redakční rada:

Bc. Daniela Jeníčková, d.jenickova@arpzpd.cz

Vydává Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z.s.

Karlínské nám. 12

186 03 Praha 8 – Karlín

(pro vlastní potřebu)

e-mail: asociace@arpzpd.cz [http:// www.arpzpd.cz](http://www.arpzpd.cz)